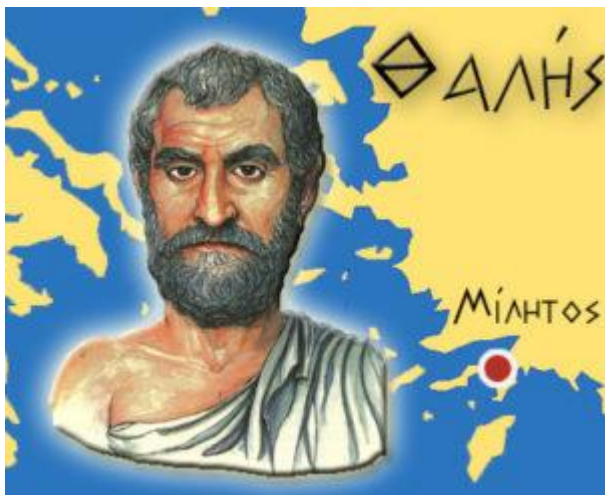

Θαλής ο Μιλήσιος

Ένας από τους επτά σοφούς της αρχαιότητας

Ο Θαλής ο Μιλήσιος, είναι ο αρχαιότερος προσωκρατικός φιλόσοφος και υπήρξε ο πρώτος των επτά σοφών της αρχαιότητας, μαθηματικός, φυσικός, αστρονόμος, μηχανικός, μετεωρολόγος και ιδρυτής της Ιωνικής Σχολής της φυσικής φιλοσοφίας στη Μίλητο. Τη βιογραφία του Θαλή έγραψε ο **Διογένης ο Λαέρτιος**.

Ο Θαλής γιος του **Εξαμύου** και της **Κλεοβουλίνης**, γεννήθηκε στη Μίλητο το 2^ο μισό του 7^{ου} αιώνα π.Χ. τότε που άκμαζαν οι Ελληνικές αποικίες της Ιωνίας. Οι ακριβείς ημερομηνίες της γέννησης και του θανάτου του Θαλή δεν είναι γνωστές, αλλά προσδιορίζονται από σκόρπιες αναφορές αρχαίων συγγραφέων.

Ο Διογένης Λαέρτιος αναφέρει πως οι γονείς του Θαλή κατάγονταν και οι δύο από οικογένειες Φοινίκων αριστοκρατών. Συνδέει μάλιστα την καταγωγή τους με τον Κάδμο. Αναφέρει επίσης δύο εναλλακτικές θεωρίες σχετικά με τον γιο του Θαλή, που ονομαζόταν **Κύβισθος**. Σύμφωνα με την πρώτη θεωρία ο Κύβιστος ήταν γιος του Θαλή, ενώ σύμφωνα με την δεύτερη ήταν ανιψιός του, τον οποίο είχε υιοθετήσει. Κατά τη δεύτερη εκδοχή ο Θαλής δεν είχε παντρευτεί. Η δεύτερη θεωρία ενισχύεται και από την παράδοση που αναφέρεται στον λόγο που δεν παντρεύτηκε ο Θαλής. Σύμφωνα με αυτή την παράδοση η μητέρα του Θαλή τον παρακινούσε να παντρευτεί άλλα αυτός της ανταπαντούσε πως είναι μικρός για γάμο. Όταν πέρασαν τα χρόνια της ανταπαντούσε πως είναι μεγάλος πια για γάμο.

Σύμφωνα με άλλη παράδοση που αναφέρει ο Πλούταρχος, όταν επισκέφτηκε ο Σόλωνας τον Θαλή και τον ρώτησε γιατί δεν παντρεύεται να αποκτήσει διάδοχους, αυτός απάντησε από αγάπη για τα παιδιά. Μια άλλη παράδοση αναφέρει πως μία υπηρέτρια κορόιδεψε τον Θαλή όταν αυτός παρατηρώντας τον ουρανό έπεσε μέσα σε ένα πηγάδι, λέγοντας του πως μελετά τα ουράνια αλλά αγνοεί τα γήινα.

Ήταν σύγχρονος των Λυδών βασιλέων Αλυάτη και Κροίσου, του βασιλιά των Περσών Κύρου και του Σόλωνα του Αθηναίου. Βρέθηκε στο προσκήνιο σημαντικών γεγονότων που εκτυλίσσονταν στην Μικρά Ασία κατά τη διάρκεια της ζωής του. Φιλόπατρις, ενεργός πολιτικά, αναμείχθηκε με τόλμη στα κοινά της Μιλήτου, και ο Ηρόδοτος μαρτυρεί ότι με δική του πολιτική πρωτοβουλία οι ιωνικές πόλεις συνασπίστηκαν για να αντιμετωπίσουν από κοινού τον Περσικό κίνδυνο. Αργότερα, ήταν αυτός που έσωσε την γενέτειρα του Μίλητο, εμποδίζοντάς την να συνάψει συμμαχία με τον βασιλιά Κροίσο, αφού ο Κροίσος ηττήθηκε από τους Πέρσες.

Επίσης αναφορές κάνουν λόγο για επιχειρηματικές δραστηριότητες του Θαλή. Ο Αριστοτέλης στα Πολιτικά δίνει μία διαφορετική ερμηνεία για τις οικονομικές δραστηριότητες που ανέπτυξε. Σύμφωνα με τον Αριστοτέλη οι συμπολίτες του Θαλή αμφισβητούσαν την χρησιμότητα της φιλοσοφίας αφού αυτή δεν σε βοηθάει να πλουτίσεις. Τότε ο Θαλής έχοντας προβλέψει από τις κινήσεις των άστρων ότι αναμένεται χρονιά πολύ καλής σοδειάς νοίκιασε όλα τα ελαιοτριβεία της Μιλήτου. Την επόμενη χρονιά που η κίνηση υπήρξε αυξημένη έγινε πλούσιος και έτσι απέδειξε στους συμπολίτες του πως με τη σοφία μπορεί κανείς να πλουτίσει όμως δεν είναι αυτός ο σκοπός της.

Ο Θαλής αναφέρεται σε διάφορες πηγές συνήθως ως καινοτόμος και πρωτοπόρος για την εποχή του. Υπάρχει διαφωνία σχετικά με τα γραπτά του έργα. Άλλοι υποστηρίζουν πως δεν άφησε γραπτά κάτι που ισχύει άλλωστε για τους περισσότερους αντιπροσώπους της Προσωκρατικής

Φιλοσοφίας. Ενώ άλλοι του αποδίδουν κάποια έργα, ανάμεσα τους το Περί ηλιοστασίων και Περί ισημερίας. **Ο Ηρόδοτος** μας πληροφορεί πως ο Θαλής πρόβλεψε την έκλειψη Ηλίου του 585 π.Χ.

Πολύτιμη συνεισφορά στην γνώση μας για τον Θαλή αποτελεί ο **Αριστοτέλης** και οι μαθητές-σχολιαστές του. Σημαντικές πληροφορίες αντλούμε και από την ιστορία του **Ηροδότου**, από τον **Πλάτωνα** και τον σχολιαστή του **Πρόκλο**. Σημαντικά στοιχεία για την ζωή και φιλοσοφία του Θαλή βρίσκουμε στο έργο του **Διογένη του Λαέρτιου** “Βίοι Φιλοσόφων” (Βιβλίο1ο).

Ο Διογένης Λαέρτιος σημειώνει πως ο Θαλής πέθανε την περίοδο της 58ης Ολυμπιάδας (548-545 π.Χ.) σε ηλικία 78 ετών. παρακολουθώντας αθλητικούς αγώνες, εξαιτίας της ζέστης, της δίψας και της εξάντλησης. Οι συμπολίτες του Μιλήσιοι χάραξαν στον τάφο του το εξής επίγραμμα:

“Ει ολίγον το μεν σήμα, το δε κλέος ουρανόμηκες”, δηλαδή:

Αν και ο χώρος που πιάνει ο τάφος σου είναι μικρός, η δόξα σου εκτείνεται μέχρι τον ουρανό.

ΑΠΟΦΘΕΓΜΑΤΑ

Όπως αναφέρει ο Διογένης ο Λαέρτιος, η ηθική φιλοσοφία του Θαλή έχει ως πυρήνα της την πίστη στον Θεό, στο θεσμό της οικογένειας, την ευπρέπεια και την αληθινή φιλία. Σημαντική θέση στην πρακτική Φιλοσοφία του κατείχε η αυτογνωσία, η προσωπική καλλιέργεια και μόρφωση, καθώς θεωρούσε τον εσωτερικό κόσμο του ανθρώπου, αναμφισβήτητο δείγμα της ποιότητας του. Στον Θαλή αποδίδονταν διάσημα γνωμικά της αρχαιότητας. Ορισμένα από τα γνωμικά που αποδίδονται σε αυτόν είναι τα παρακάτω:

- Ἄρχων κόσμει σεαυτόν. **(Ως άρχοντας να κοσμείς τον εαυτό σου.)**
- Ἄνιαρὸν ἀργία. **(Δυσάρεστο πράγμα η αργία.)**
- Ἄργος μὴ ἴσθι, μηδ' ἂν πλουτῆς. **(Μη μένεις αργός, ακόμη κι αν είσαι πλούσιος.)**
- Βλαβερὸν ἀκρασία. **(Βλαβερό πράγμα να μην ελέγχεις τον εαυτό σου.)**
- Βαρὺ ἀπαιδευσία. **(Βαρύ πράγμα η αμορφωσιά.)**
- Δίδασκε καὶ μάνθανε τὸ ἄμεινον. **(Δίδασκε και μάθαινε το καλύτερο.)**
- Ἐγγύα, πάρα δ' ἄτα. **(Δώσε εγγύηση... και η συμφορά είναι δίπλα.)**
- Ἦδιστον τὸ ἐπιθυμίας τυχεῖν.

(Πολύ ευχάριστο πράγμα η πραγματοποίηση μιας επιθυμίας.)

- Κακὰ ἐν οἴκῳ κρύπττε. Φθονοῦ μᾶλλον ἢ οἰκτεῖρου.

(Τα κακά κρύβε τα στο σπίτι σου. Καλύτερα να σε φθονούν παρά να σε οικτίρουν.)

- Κολακεύειν γονεῖς μὴ ὄκνει.

(Να μη κουράζεσαι να κολακεύεις και να καλοπιάνεις τους γονεῖς σου.)

- Μέτρῳ χρῶ. **(Να έχεις μέτρο.)**

- Μὴ τὴν ὄψιν καλλωπίζου, ἀλλ' ἐν τοῖς ἐπιτηδεύμασιν ἴσθι καλός.

(Να μην καλλωπίζεις την εξωτερική σου εμφάνιση, αλλά να κοιτάζεις να είσαι ωραίος στη συμπεριφορά σου.)

- Μὴ πλούτει κακῶς. **(Να μην πλουτίζεις με άσχημο τρόπο.)**

- Μὴ σε διαβαλλέτω λόγος πρὸς τοὺς πίστεως κεκοινωνηκότας.

(Να μην επιτρέπεις διαβολές να σε επηρεάζουν σε βάρος προσώπων που κέρδισαν την εμπιστοσύνη σου.)

- Μὴ πᾶσι πίστευε. **(Μην εμπιστεύεσαι τους πάντες.)**

- Μὴ προσδέχου τὸ φαῦλον. **(Να μην αποδέχεσαι το κακό.)**

- Οἷους ἂν ἐράνους ἐνέγκῃς τοῖς γονεῦσι, τούτους αὐτοὺς ἐν τῷ γήρῃ παρὰ τῶν τέκνων προσδέχου.

(Ὅ,τι πρόνοιες λάβεις για τους γονεῖς σου, τέτοιες να περιμένεις κι εσύ στα γηρατειά σου από τα παιδιά σου.)

- Φίλων παρόντων καὶ ἀπόντων μέμνησο.

(Τους φίλους σου να τους θυμάσαι και όταν είναι κοντά σου και όταν βρίσκονται μακριά σου.)

- Χαλεπὸν τὸ εὖ γνῶναι. **(Δύσκολη η σωστή γνώμη.)**

Οι μαθήτριες:

Ντούσκου Μελίτα

Μαρία Ρόγγα

Πηγές:

- el.wikipedia.org
- Διογένη Λαέρτιου: «Βίοι και γνώμαι των εν φιλοσοφία ευδοκιμησάντων»